

מאי 2014

האגודה הישראלית ללימודי יפן - עלון מס' 4

בסוף חודש אפריל הגיע נשיא ארצות הברית, ברק אובמה, לביקור רשמי ביפן. לא רק אובמה עובד קשה, גם עלינו לחזור לשגרה לאחר חג הפסח. ואכן חודש מאי מביא עימו התחממות לא רק במזג האוויר אלא גם בגזרה האקדמית. האגודה הישראלית ללימודי יפן (איל"י) שמחה להביא לידיעתכם את האירועים הקרובים בעלון המידע הרביעי.

את העלון הנוכחי נפתח הפעם בדיווח קצר על הפריחה בתחום התיירות הישראלית ליפן שכתבה עבורנו גב' אלה מירום, סטודנטית לתור שני בחוג ללימודי אסיה באוניברסיטה העברית ומדריכת טיולים ביפן.

נשמח להמשיך ולקבל מכם מידע על אירועים רלוונטיים בנושא יפן והצעות לשיפור העלון הבא!

בברכת המשך עבודה פורייה,

צוות IAJS NEWS

iajsnews@gmail.com

הנשיא אובמה בביקור במוזיאון הלאומי למדע וחדשנות בטוקיו (פורסם בעמוד הפייסבוק של *Japan Times* ב-24 באפריל, צולם על ידי רויטרס)

פריחתו של המטייל הישראלי ביפן

אלה מירום

מאז ומעולם הייתה ארץ השמש העולה יעד תיירות פופולארי עבור תיירים מכל העולם וגם ישראל לא נותרת מאחור. השנה, לא פחות מ-102 קבוצות של מטיילים ישראלים פקדו את יפן במהלך חודש אפריל (!). יפן, שספגה מכה תיירותית קשה בעקבות אסון הצונאמי ב-2011, זוכה כעת לתחייה מחודשת ומקבלת בימים אלו את פניהם של מאות ישראלים המנצלים את חופשת האביב ובאים בהמונים לצפות בפריחת הדובדבן.

עצי הדובדבן, שאינם מניבים פרי, פורחים במלואם משך כעשרה ימים בשנה בלבד. הפריחה מתחילה בדרומה של יפן, בעל האקלים החם יותר, במהלך חודש מרץ וכנחשול אדיר של יופי מתקדמת צפונה לאורך הארכיפלג היפני במשך כחודשיים. המטיילים שהקדימו והגיעו ליפן בתחילת אפריל זכו לצפות בפריחה בעיר הבירה העתיקה קיוטו ואילו המטיילים של סוף אפריל זכו ליהנות מפריחה צפונית יותר באזורי האלפים היפנים.

טיול ממוצע ביפן נמשך כ-13-17 ימים הנמתחים בדרך כלל מהירושימה במערב ועד טוקיו במזרח וכוללים את קיוטו, מחוז גיפו, והקונה. כל קבוצה מונה בין 10 ל-35 מטיילים, מדריך ישראלי, מדריך מקומי המנהל את הלוגיסטיקה של הטיול ונהג אוטובוס.

סוגי הקבוצות הישראליות המגיעות ליפן רבות ומגוונות: טיולי חבר מביא חבר, קבוצה ותיקה של מטיילים, סמינר מטייל בעל דגשים אקדמיים, טיולי נשים, טיול בדגש עם אוכל יפני ועוד. תחומי העניין של המדריכים/ות הישראלים גם הוא רחב: היסטוריה, אנתרופולוגיה, אמנות וכדומה, מהם שמתמקדים ביפן ואחרים שמתמחים גם ביעדים אחרים באסיה. שמם של המדריכים עובר מפה לאוזן ומוביל להרשמת מטיילים לטיול.

אנשי הצוות היפנים כבר למדו להכיר את המטייל הישראלי: הם התרגלו לבקשות יוצאות דופן (כמו שינוי הטמפרטורה באוטובוס מדי מספר דקות), לשינוי פתאומי בתוכנית הטיול (מנהג חריג בתרבות היפנית) ולשאלות פרטיות - על המצב המשפחתי וגובה המשכורת, וכן לחיפוש בלתי פוסק של חנויות הבגדים יוניקלו (Uniqlo). נהגי האוטובוס, האמונים גם על סידור המזוודות בתא המטען של הרכב מדי בוקר, לא מפסיקים לתהות מדוע המזוודות של הישראלים גדולות וכבדות כל כך.

(מטיילת ישראלית עם צוות מדריכות יפניות, אפריל 2014)

יאיו, מדריכה יפנית מנוסה, מעידה שהדבר האהוב עליה בקבוצות ישראליות הוא הישירות. כאשר המטייל הישראלי אינו מרוצה ממשו, הוא יתלונן ויעמוד על שלו אך כאשר הוא מרוצה הוא יביע הערכה ופירגון. על פי אותה מדריכה, זוהי השיטה הכי טובה להתנהל בטיול. היא מספרת שמטיילים יפנים לדוגמא, לא מביעים את דעתם במהלך הטיול ואילו רק בסוף הם כותבים ביקורת במשוב. אם הייתה בעיה כלשהי במהלך הטיול המדריכה לא יכולה לדעת מזה, שכן רוב היפנים אינם חושפים את שהם חושבים באופן ישיר.

"Okyaku sama ga kami sama"

לקוחות = Okyaku sama = אלים Kami sama

"הלקוח הוא האל" הינו ביטוי שגור ביפן ומייצג נאמנה את תפיסת השירות היפנית. עד כדי כך, שמעבר לאתרים ולמקומות בהם מבקרים המטיילים, השירות מהווה אטרקציה בפני עצמה. בכל עצירה של האוטובוס, הנהג ייצא החוצה ראשון, יושיט יד ליורדים במדרגות האוטובוס ויברך את היוצאים לשלום ("Iterashai!"). בחזרתם הוא יברך אותם ("Oka-eri"), ברוכים השבים.

היפני תמיד יקוד קידה כשיפגוש באורח ויודה לו על ביקורו. באתרי התיירות שונים, עם עזיבת המקום, בעל החנות, המדריך, הפקיד, ואפילו המנקה, יצאו למגרש החנייה וינופפו לקבוצה העוזבת לשלום תוך כדי קידות רבות. גם בבתי המלון, כאשר תחלוף על פני העובדים הם יקודו ויברכו ב"תודה רבה" או "ברוך הבא". ההתנהלות החברתית ביפן עובדת על עיקרון של שאיפה לשמירה על הרמוניה בין אדם לחברו. רק כך יוכלו היפנים, החיים בצפיפות אוכלוסין על שטח מחייה קטן יחסית לגודל האוכלוסייה, לשמור על המרחב האישי והנחות אחד של השני. שאיפה זו לשמירה על ההרמוניה החברתית מתבטאת במערך הנימוסים והברכות הרבות. המטייל הזר נמצא במעמד לקוח=אל ולכן היחס אליו הוא אדיב במיוחד.

מעבר ליחס האדיב, אחת התופעות המרשימות ביפן היא הניקיון המופתי וזאת למרות שאין בנמצא פחי אשפה ציבוריים. היפנים נוהגים לקחת את הפסולת שלהם הביתה או לסופר כדי למיין ולמחזר אותו. אחד המשפטים הנפוצים שתשמע ממטייל ישראלי הוא: "אין פחים אבל גם אין פיסת לכלוך על הרצפה!". כמעט בכל עצירת אוטובוס, בזמן שהמטיילים יורדים לבקר באתר מסוים, הנהג מקדיש את ההפסקה לניקיון הגלגלים, המראות, גוף האוטובוס, וצביעת מסגרות המראות. המטיילים החוזרים לאוטובוס מופתעים כל פעם מחדש. הניקיון ביפן כנראה שאוב ממנהגי הטהרה והטומאה בדת השינטו המסורתית של יפן, ובא לידי ביטוי במנהגים רבים ושונים. כך לדוגמה במסעדות ביפן, המלצר יגיש לאורחים oshibori - מגבת לחה חמה כדי לנקות את הידיים לפני הארוחה. בכניסה למקדשים, מוזיאונים, ובמרבית המסעדות המבקר נדרש לחלוץ נעליו לפני הכניסה.

העלייה העקבית בכמות התיירים ליפן מלמדת שהישראלים זוכרים את השירות הניקיון והעושר התרבותי היפני גם חודשים לאחר שהטיול מסתיים, שכן רבים מן הנרשמים לטיול ליפן מגיעים בעקבות המלצות מחברים.

כמו עלעלי פרחי הדובדבן הנושרים לאחר תקופה של שבוע עד שבועיים, גם הטיול המרגש מגיע אל סופו אך עבור רבים המסע ליפן עשוי רק להתחיל. רבים בוחרים להמשיך את הקשר שנוצר עם יפן ע"י השתתפות באירועי תרבות שונים כסדנאות הרצאות פסטיבלים וחוגים בנושא יפן וחלקם אף חוזרים לבקר למדינה.

אתם/ מוזמנים להצטרף לטיול הבא,
בברכת המשך עונה מוצלחת

אלה מירום

חיה למדה ועבדה שנה וחצי באי הדרומי של יפן - אוקינאוה.
כיום מדריכת טיולים ליפן וסטודנטית לתואר שני בלימודי יפן באוניברסיטה העברית בירושלים.

(מטיילים ישראלים בנארה, אפריל 2014)

מה היה לנו?

◀ **22.4.14**, פורום יפן - כלכלה ועסקים, אוניברסיטת חיפה:
 "יחסי המסחר בין ישראל ליפן מאז 1985: עליות, מורדות והזדמנויות" מאת מר יעקב פס.
http://asia.haifa.ac.il/images/pdf/Japan_Forum_22.4.2014.pdf

◀ **23.4.14**, הכנס הישראלי השישי לחקר דת ורוחניות עכשווית, אוניברסיטת תל אביב:
 הכנס עסק במגוון רחב של נושאים מעניינים, ביניהם דת עכשווית במזרח ודרום אסיה.
http://humanities.tau.ac.il/religious_studies/index.php/conference/program

◀ **29.4.14**, פורום יפן - כלכלה ועסקים, אוניברסיטת חיפה:
 "היבטים תרבותיים של העסקים בין ישראל ויפן: מקרה הבוחן של חברות יסקאוה וארגו" מאת מר אריק דן.
http://asia.haifa.ac.il/images/pdf/Japan_Forum_29.4.2014.pdf

◀ **2.5.14**, הרצאה מאת דר' אתי גיסיס במוזיאון וילפריד ישראל בנושא:
 "אמן פוגש גוף: תפיסת הגוף באומנות יפנית"
http://gallery.mailchimp.com/609e31da03827cfd8a7831ba6/files/_3.pdf

אירועים קרובים

◀ **12.5.14**, 10:00 תחרות הנאומים הארצית ביפנית:
 בתחרות משתתפים חמישה עשר סטודנטים שיחולקו לשלוש רמות.
 האירוע יתקיים בבית מאירסדורף, חדר 405, האוניברסיטה העברית בירושלים.
האירוע פתוח למתעניינים/ות ומעודדים/ות!

◀ **13-15.5.2014**, כנס בינלאומי על תרבות קוריאנית פופולרית באוניברסיטה העברית:
 "Cultural Geography of the Hallyu: Mapping the World through Korean Popular Culture"
 הכנס יכלול מספר הרצאות על יחסי קוריאנה-יפן ומשתתפים בו מספר חוקרי יפן.
 למידע נוסף: <http://www.korean-studies.org.il/conference>

◀ 21.5.2014 סמינר אקדמי בינלאומי באוניברסיטה העברית בנושא:

Japan's Anime Industry: Attainments and Prospects

הסמינר יתקיים במכון טרומן בהשתתפות חוקרים ויוצרי אנימה מהארץ ומח"ל ויכלול שני מושבים שיעסקו בצדדים השונים בגלובליזציה של תעשיית האנימה היפנית. כמו כן, יתקיים מושב מיוחד בהשתתפות מפיק ובמאי יפנים ידועים (Wada George, Makihara Ryotaro) ובסיומו תתקיים הקרנה של פרקים מסדרת האנימה *Attack on Titan* ומושב של שאלות ותשובות עם מפיק הסדרה Wada George.

יש צורך ברישום מוקדם.

לפרטים נוספים:

<http://asia.huji.ac.il/event/1894>

The poster features an illustration of anime characters on a red carpet. The text on the poster includes:
מרכז מריבת לרייבנד מורח אסיה
The Louis Fricberg Center for East Asian Studies
ההגה ללימודי אסיה
The Asian Department
Truman
The Hebrew University of Jerusalem
Faculty of Humanities
An international Workshop on
Japan's Anime Industry: Attainments and Prospects
The Harry S. Truman Research Institute for the Advancement of Peace,
The Hebrew University of Jerusalem, May 21, 2014
08:30-09:00 Gathering and registration
09:00-09:10 Opening Remarks
Dr. Nissim Otmazgin, The Hebrew University of Jerusalem
09:10-10:30 The Future of Japanese Anime at Home and Abroad
Chair: Helena Grinshpun, The Hebrew University of Jerusalem
Nashiro Shichije, National Institute for Science and Technology Policy (NISTEP), "Challenges and Opportunities for Japanese Animation"
Marco Pellitteri, Kobe University, "From 'anime boom' to the 'anime decline': Japanese Anime in Italy and France"
11:00-12:30 The Rise and Fall of Anime in America
Chair: Raz Greenberg, The Hebrew University of Jerusalem
Michal Dalot-Bul, University of Haifa, "Anime Legacies in the USA: The Case of Anime Inspired Cartoons"
Nissim Otmazgin, The Hebrew University of Jerusalem, "Japan's Anime Policy: Supporting the Industry or 'Killing the Cool'?"
13:00-13:00 Round Table Discussion and Anime Screening (Rabin Hall)
Wada George, Anime producer at Production I.G., President of Wit Studio
Makihara Ryotaro, Anime Director at Wit Studio
Anime Screening: Attack on Titan (episodes 1 and 2)
Organizer: Nissim Otmazgin (Hebrew University) and Michal Dalot-Bul (University of Haifa)
For information and registration please contact: dorit.beer@gmail.com

יום יפן 2014
הרצאות • פאנלים • דוכנים • פילמויות • סדנאות • חחרות קוספליי
קמפוס
יום רביעי 21 במאי
הר הצופים, ירושלים
18:00 עד 09:30
אורחים מיוחדים:
מרצים אורחים:
פרופ' בן-עמי שילוני וואדה ג'ורג' (מפיק הסדרה Attack on Titan)
ד"ר הלנה גרינשפון מאקיאהרה ריוטארו (במאי הסרט HAL)
גב' עינת קופר
הכניסה חופשית
לפרטים נוספים בנסו לאתר: www.huji-japanday.com או חפשו אותנו בפייסבוק
מרכז מריבת לרייבנד מורח אסיה
The Louis Fricberg Center for East Asian Studies
ההגה ללימודי אסיה
The Asian Department
Truman
האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולה למדעי הרוח
אמא

◀ 21.5.2014 יום יפן באוניברסיטה העברית:

אירועי יום יפן באוניברסיטה העברית יתקיימו בקמפוס הר הצופים בירושלים ויכללו הרצאות אורח, סדנאות (סושי, איקבנה, קנדו וקראטה), עשרות דוכנים ותחרות קוספליי בחסות אמא".

האירועים פתוחים לציבור הרחב!!!

לפרטים נוספים:

<http://www.huji-japanday.com/home.html>

◀ **25-26.5.2014 הכנס הדו-שנתי ה-12 של לימודי אסיה בישראל**

בנושא: "אסיה כרעיון / אסיה כאחדות מתגבשת"
 הכנס יתקיים באוניברסיטת חיפה וייקחו בו חלק למעלה מ-150 מרצים מהארץ ומחו"ל! תכנית הכנס כוללת מושבים והרצאות בנושאים רבים ומגוונים וכוללת הרצאות בעברית ובאנגלית.

הרצאות בנושא יפן יכללו נושאים כגון:

הזירה האסייתית כיום ואתגריה הביטחוניים

יפן - פוליטיקה, משפט ועסקים

ערים גלובאליות והמעמד הבינוני החדש במזרח אסיה: סוגיות והשלכות ועוד

ניתן למצוא את תכנית הכנס, פרוט המושבים ותקצירי ההרצאות באתר הכנס:

<http://asia.haifa.ac.il/ASI2014>

◀ **פרופ' קרול גלאק (Carol Gluck)** מאוניברסיטת קולומביה,

היסטוריונית בעלת שם עולמי העוסקת בחקר יפן המודרנית, תתארח בארץ בסוף מאי ותחילת יוני כאורחת החברה ההיסטורית הישראלית ותעניק שלוש הרצאות בנושאי המחקר שלה:

◀ **The Arrow of Time 27.5.2014**

◀ **The Angel of History 29.5.2014**

◀ **After the Shipwreck 1.6.2014**

פרופ' גלאק היא מחברת הספר הידוע

Japan's Modern Myths (Princeton University Press, 1985)

והיא העורכת, בין השאר, של הספרים

Showa, The Japan of Hirohito (Norton, 1992)

Asia in Western and World History (M.E. Sharpe, 1997)

ההרצאות תתקיימנה במרכז זלמן שזר, בית הטיילת, רחוב ביתר 3, ירושלים, בשעה 19:00 בערב. תהיה הסעה מהר הצופים למרכז שז"ר ובחזרה.

בזמן שהותה בישראל, פרופ' גלאק תקיים סדנת דוקטורנטים מיוחדת עם סטודנטים/ות ישראלים העוסקים בתחום של יפן בהנחיית חברת ועד איל"י, דר' הלנה גרינשפון.

פרסומים בנושא יפן

◀ 30.4.14, השקת ספר השירים של דר' יונה סידרר בבית הסופר, תל אביב:
"מכאן ומאוצות אחרות: שירים ורישומים 1999-2012, 祖国と他国から"
(הוצאת Trafford).

<http://www.hebrew-writers.org/calander.asp?catalogid=437>

פתגם החודש:

多芸は無芸

(Tagei wa mugei)

תפסת מרובה לא תפסת